

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 16/2015-53

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. mája 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti PRVÁ SLOVENSKÁ PROPANBUTANOVÁ SPOLOČNOSŤ, a. s., SNP 1301, Žiar nad Hronom, zastúpenej Advokátskou kanceláriou IURISTICO, s. r. o., Štefánikova 26, Košice, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. Tomáša Horkaya, vo veci namietaného porušenia jej základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení so základným právom vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s právom pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžf 26/2010 a jeho rozsudkom z 9. novembra 2010, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva obchodnej spoločnosti PRVÁ SLOVENSKÁ PROPANBUTANOVÁ SPOLOČNOSŤ, a. s., zaručené v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžf 26/2010 z 9. novembra 2010 porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžf 26/2010 z 9. novembra 2010 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Obchodnej spoločnosti PRVÁ SLOVENSKÁ PROPANBUTANOVÁ SPOLOČNOSŤ, a. s., priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 641,50 € (slovom šesťstoštyridsaťjeden eur a päťdesiat centov), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný uhradiť na účet Advokátskej kancelárie IURISTICO, s. r. o., Štefánikova 26, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. januára 2011 faxom a 28. januára 2011 poštou doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti PRVÁ SLOVENSKÁ PROPANBUTANOVÁ SPOLOČNOSŤ, a. s., SNP 1301, Žiar nad Hronom (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou IURISTICO, s. r. o., Štefánikova 26, Košice, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. Tomáša Horkaya, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení so základným právom vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s právom pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového

protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžf 26/2010 a jeho rozsudkom z 9. novembra 2010.

Sťažovateľka sťažnosť doplnila podaním z 26. marca 2012 (doručeným ústavnému súdu 28. marca 2012). Upozornila v ňom na novú právnu úpravu, na zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, platný a účinný od 1. januára 2010, keď konštatovala, že *«právna úprava všeobecného zastúpenia v daňovom konaní prešla koncepčnou zmenou a „po novom“ sa pre toto zastúpenie úradne overený podpis na plnomocenstve nevyžaduje (§ 9 zákona č. 563/2009), s výnimkou zastúpenia účastníka na dražbe podľa § 122 citovaného zákona.»*.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uvádza:

«Dňa 26. novembra 2010 bol našej spoločnosti doručený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 9. novembra 2010, sp. zn. 3 Sžf 26/2010 (ďalej len „NS“ a „rozsudok NS SR“ alebo „napádaný rozsudok“), ktorým NS SR potvrdil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 9. apríla 2010, č. k. 24 S/21/2009 (ďalej len „KS“ a „rozsudok KS“) a rozhodol o závislom výroku o náhrade trov konania.

Proti uvedenému rozsudku NS SR a postupu súdu v tomto konaní podávame, nakoľko neexistuje iný dostupný účinný prostriedok nápravy, v zákonom stanovenej dvojmesačnej lehote ústavnú sťažnosť, a to pre porušenie práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 2 v spojení s čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a to z nasledovných konkrétnych dôvodov:

1. Dňa 29. mája 2009 nám bol doručený dodatočný platobný výmer Daňového úradu Žiar nad Hronom, č. 690/230/12522/09/Hol, Matu zo dňa 25. mája 2009, ktorým nám správca dane vyrubil rozdiel dane z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti a rozdiel daňového bonusu za zdaňovacie obdobie 2005 v sume 9 421,33 € (ďalej len „dodatočný platobný výmer“).

Voči uvedenému dodatočnému platobnému výmeru, naša spoločnosť dňa 13. júna 2009 podala prostredníctvom advokátskej kancelárie pod vtedajším obchodným menom

Ivančo, Rigo & Kukura s. r. o.; v súčasnosti IURISTICO s. r. o. (na inom mieste v texte tiež len „advokátska kancelária“) v zákonnej lehote 15 dní – odvolanie (ďalej len „odvolanie“).

K uvedenému odvolaniu bolo dodatočne doložené plnomocenstvo na zastupovanie našej spoločnosti advokátskou kanceláriou (ďalej len „plnomocenstvo“), a to s úradným overením pravosti nášho podpisu tak, ako to vyžaduje zákon SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe daní“).

Toto odvolanie však Daňový úrad Žiar nad Hronom podľa 47 ods. 5 písm. c) zákona o správe daní zamietol (ďalej len „rozhodnutie DÚ“) s tým odôvodnením, že toto odvolanie bolo „podané osobou na to nepríslušnou – advokátskou kanceláriou Ivančo, Rigo & Kukura s. r. o..., ktorá bola odo dňa 17. júna 2009 – až po uplynutí lehoty na podanie odvolania voči doručenému platobnému výmeru – splnomocnená zastupovať Prvú slovenskú propánbutánovú spoločnosť, a. s...“

Voči predmetnému procesnému (zamietavému) rozhodnutiu DÚ sme dňa 27. júla 2009 podali žalobu na Krajský súd v Banskej Bystrici, v ktorej sme napadli predmetné rozhodnutie DÚ založené na nesprávnom právnom posúdení plnomocenstva zastupovanie našej spoločnosti advokátskou kanceláriou, ako oneskoreného – a teda posúdenie včasného a riadneho podania odvolania našou spoločnosťou prostredníctvom advokátskej kancelárie proti daňovému rozhodnutiu v lehote na to určenej ako „podania podaného nepríslušnou osobou“ (usudzujúc zo strany DÚ na absenciu právneho vzťahu zastúpenia medzi našou spoločnosťou ako zastúpeným a advokátskou kanceláriou ako zástupcom oprávňujúceho na podanie tohto odvolania v našom mene).

Krajský súd v Banskej Bystrici však túto žalobu zamietol a tento jeho zamietavý rozsudok bol potvrdený i touto ústavnou sťažnosťou napádaným rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rámci konania o nami vyvolanom odvolacom konaní (odvolanie dňa 20. mája 2010)...

2...

3. Napádaný rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, rovnako ako vyššie uvedené rozhodnutia mu predchádzajúce, spočívajú na nesprávnom právnom posúdení

„kvality“ doloženého plnomocenstva na zastupovanie našej spoločnosti advokátskou kanceláriou a významu pre konanie o odvolaní proti dodatočnému platobnému výmeru daňového úradu, ktoré viedlo k odopretiu vecného prejednávania našej veci – procesným vybavením tohto odvolania. Je potrebné uviesť, že takýto postup pritom predstavuje najhrubší zásah do práva na spravodlivé konanie a zákonný proces, ktoré sa z odvolacieho daňového konania v rámci prejednávania jednotlivých našich procesných podaní v pokračujúcom súdnom konaní o žalobe podľa § 247 a nasl. OSP (žaloba na KS a odvolanie na NS) prenieslo i na pôdu správneho súdnictva – a možno ho považovať za *denegatio iustitiae*.

I samotné odôvodnenie rozsudku NS ako také, pre svoju nedostatočnosť – chýbajúce dôvody, keď toto v zásade stojí na tvrdeniach, ktoré nemajú oporu v znení zákonov, ani uplatnení klasických logických výkladových pravidiel práva, ani aplikácii vyšších právnych (ústavných) princípov. Pretože nie akékoľvek odôvodnenie rozhodnutia (akékoľvek rozhodnutie) plní ústavnú požiadavku práva na spravodlivý prejednanie veci...

4. V konaní sme dôsledne argumentovali logickými argumentmi právnej teórie i konštantnej judikatúry, ktorá dôsledne rozlišuje medzi dohodou o zastúpení a plnomocenstvom a jednoznačne dovodzuje, že pozdejšie datované písomné plnomocenstvá na zastupovanie účastníkov konania odobrujú aj právne úkony zástupcov uskutočnené v tomto konaní pred dátumom uvedenom na plnomocenstvách, ibaže by bolo jednoznačné, že dohoda o zastúpení medzi účastníkom konania a jeho tvrdeným zástupcom v čase úkonu nebola.

Navyše podľa subsidiárne aplikovateľných všeobecných ustanovení OZ o zastúpení, nedostatok dohody o zastúpení v čase uskutočnenia právneho úkonu je odstrániteľný, keď v súlade s § 33 ods. 2 Občianskeho zákonníka, takéto právne úkony je možné účinne dodatočne zastúpeným schváliť. Odmietanie uplatnenia všeobecných ustanovení súkromného práva v oblasti práva verejného je prístupom, ktorý v našej spoločnosti by mal už byť prekonaný. Či už úprava a definície základných inštitútov práva, ako je definícia subjektov, úkonov ako takých (vrátane možností priameho zastúpenia pri týchto úkonoch), ako napr. i premlčania sú základnými stavebnými kameňmi i v rámci verejných a poloverejných odvetví (ako je napr. i právo pracovné, ktoré je práve pekným príkladom

toho ako sa existujúca nutná subsidiarita súkromného práva v niektorých hlavách presadzovala pomaly a problematicky). Tieto odvetvia si samozrejme môžu upraviť prvky týchto inštitútov i odlišne (ale výslovne – napr. spôsobilosť na právne úkony zamestnanca v pracovnoprávných vzťahoch, a pod.)...

Je tiež potrebné tu zdôrazniť, že (ako bude uvedené nižšie v prvej citácii – komentár OZ od Švestku a kol.) plná moc ako jednostranné potvrdenie o obsahu dohody o zastúpení v časti práva na zastupovanie, nemusí byť splnomocnencom prijatá – prijatá však zrejme byť môže. Je potrebné pritom dodať, že sa tak v súdnej praxi deje najmä z dôvodu, že to jednoducho súdy (síce bez opory v zákone, ale predsa) vyžadujú. Je možné, že sa tak deje napr. z dôvodu vyhnutia sa problému s častou zmenou zástupcov v konaní (keď účastník sporu zasiela nové a nové plnomocenstvá) a na svoju obranu (napr. pri poriadkovej pokute a pod.) použije právny zástupca argument, že on sa na žiadnom zastupovaní s klientom nedohodol. Je totiž pravdou, že v bežnom živote to plnomocenstvo predkladá tretiemu samotný zástupca a bez konania zastúpeného voči tretiemu akékoľvek oznámenie/predloženie plnomocenstva zastúpeným nemá väčší význam.

5. K uvedenému si dovoľíme zopakovať stručne, keďže nemáme problém oprieť svoje následné tvrdenia o konkrétne authority a konkrétne zdroje, a tieto dôsledne aj odcitovať a pomenovať rozumom a logikou. Činíme tak na rozdiel od všeobecných odkazov na „judikatúru“ zo strany KS, ktorá podľa súdu prvého stupňa tvrdí opak – žiadne také rozhodnutia však neuvádza, až na jedno jediné (pričom je potrebné zdôrazniť, že nie každé rozhodnutie je aj judikátom – musí byť minimálne dostupné, známe a relevantné – presvedčivé). Jediné krajským súdom označené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v inej veci, ani nie je publikované, a ako bude uvedené nižšie v rámci analýzy odôvodnenia napádaného rozsudku, ani k veci nič neprináša z hľadiska citácie jej výňatku NS – nemá žiadnu relevanciu pre vec. Svoj právny názor NS SR odôvodňuje na strane 4 rozsudku totiž tak, že cituje nepublikovaný rozsudok NS SR sp. zn. 3 Sžf 10/2007, ktorého citovaný výňatok navyše nijako nepodporuje jeho v ďalšom pokračujúcu argumentáciu na str. 5 k neprijateľnosti predloženého plnomocenstva na podanie odvolania proti dodatočnému daňovému výmeru (k tomu ďalej nižšie). Citácia uvedeného rozhodnutia NS SR pritom iba opakuje znenie zákonného ustanovenia, čo možno považovať

za minimálne zvláštne (žeby to vyjadrovalo neobvyklú hierarchiu normatívnych a individuálnych právnych aktov pomiešaných pekne spolu; a nejaké tie individuálne právne akty sa nám dostali nad zákon a zrejme aj nad Ústavu súdiac podľa toho ako ten zákon aplikujeme?)

Naproti tomu, naša spoločnosť oprela svoje tvrdenia, právo, nielen o zákonné ustanovenia vyložené v súlade s najzákladnejšími princípmi právneho štátu, ale i o tomu zodpovedajúcu a presvedčivú teóriu a judikatúru...

11. Tvrdíme, že tak rozsudok KS, vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p. a potvrdzuje tak rovnakou vadou trpiace nezákonné rozhodnutie žalovaného správneho orgánu; potvrdením tohto rozsudku KS napádaným rozsudkom NS touto vadou trpí i rozsudok NS vydaný v rámci odvolacieho konania. Rozsudok KS i napádaný rozsudok NS sú vo svojej podstate i nepreskúmateľné, keďže sa súdy nevysporiadali s nami tvrdenými skutočnosťami a voči celej prevahe rozumu, teórie judikatúry, v rozpore so základnými princípmi právneho štátu, aplikuje odlišné pravidlá správania sa (bez opory v zákone i týchto princípoch) vo vzťahu nerovného subjektu ku štátu (konajúceho jeho zložkou – daňovým úradom) argumentujúc takými pojmami ako je „záujem štátu“. Arbitrárnosť celého postupu a rozhodovania DÚ, KS i NS v tejto veci viedla nielen k jednoduchému nesprávnemu vecnému posúdeniu veci, ale viedla k odopretiu práva našej spoločnosti, aby sa našou vecou v rámci štátom stanovených foriem príslušné orgány (vrátane všeobecných súdov) vecne zaoberali. I keď tieto dva výsledky sa vlastne v konečnom dôsledku pre účastníka môžu podobať, je zjavné, že tento postup je zásahom so závažnejším. Je závažnejší o to viac, že budíme zdanie možnosti efektívnych opravných prostriedkov ich formálnym zakotvením, ale praxou ich de facto paralyzujeme (čo sa javí horšie, ako keby vôbec pripustené neboli).

Záujem štátu (snáď mimo rámca stanného práva) by mal nachádzať oporu v štandardizovaných formách a mal by nám byť v týchto formách verbalizovaný. Inak je záujem štátu len na úrovni záujmu akéhokoľvek mu rovného subjektu (čl. 2 ods. 2 a ods. 3 Ústavy SR, a primerane § 21 O. Z.).

12. ... Tým, že došlo ku v tomto konaní uvedeným zásadným pochybeniam v právnom posúdení plnomocenstva na zastupovanie našej spoločnosti pri zastupovaní v rámci konania

o odvolaní proti dodatočnému platobnému výmeru DÚ, ktorý viedol k procesnému vybaveniu veci a tomu, že sa vecne porušením našich majetkových práv uvedeným dodatočným platobným výmerom DÚ nezaoberal; pričom tento jeho postup odobrili i správne súdy (KS, NS) v rámci konania o žalobe na KS a o odvolaní proti rozhodnutiu KS na NS, došlo k porušeniu nášho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR. Dôvody, ktoré dotknuté orgány (vrátane) NS pre takýto postup uviedli nie sú dôvodmi, iba tvrdeniami, ktoré nemajú oporu v zákone, logických argumentoch výkladu, ústavných základných princípoch, ani doterajšej judikatúrnej praxi – pričom predstavujú hrubý príklad arbitrárnosti postupu. Tento sa následne prejavuje v odôvodneniach rozhodnutí týchto orgánov, ktoré sa za odôvodnenia ani považovať nedajú (sú to iba navrhované tvrdenia, do seba nezapadajúce, nelogické, nekonzistentné, a nevysporiadávajúce sa vôbec s našimi tvrdeniami – ktoré naopak doložené sú)...

Toto odopretie vecného prieskumu dodatočného platobného výmeru (resp. odobrenie takéhoto odopretia v rámci rozsudku KS a NS) v konečnom dôsledku predstavuje nielen nezákonný ale i neústavný zásah do nášho vlastníckeho práva, proti ktorému nám uvedené orgány v konaní malí poskytnúť ochranu. Sme pritom presvedčení o tom, že dodatočný platobný výmer DÚ je nezákonný a nesprávny, a dokonca bol voči nám už realizovaný. Zbytočné škody, ktoré takto vznikajú nám (či iným subjektom), ktoré narastajú s tým, ako ani v rámci štandardných nápravných konaní sa nám nedostáva ochrany – majú široké dôsledky, ktoré nie sú len materiálneho rozsahu, ale prispievajú i k narastaniu nedôvery v plnenie funkcií štátu a v širšom zmysle odrádzaniu od vyvíjania akýchkoľvek aktivít. Je nepochybne v moci Ústavného súdu SR aby malo byť i jeho čťou, dávať jasné signály subjektom obdareným právomocou i jednotlivcom, že porušenia ústavných práv nebudú trpené, budú odhalené, bude na ne poukázané prstom a budú v rámci možností vždy (ak treba aj najvyššími orgánmi v rámci ich právomocí, ktoré sú ale aj ich povinnosťami) napravené. Čím častejšie sa tak bude stávať na tej najvyššej úrovni, tým menej sa budú vyskytovať na úrovniach nižších, čo v konečnom dôsledku prispeje k menšiemu nápadu vecí do posledných inštancií a menšej traumatizácii celej systému podriadenej a ho rešpektujúcej spoločnosti...»

Sťažovateľka na základe uvedených skutočností navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutím zo dňa 9. novembra 2010, sp. zn. 3 Sžf 26/2010 a postupom v tomto konaní, porušil základné právo spoločnosti PRVÁ SLOVENSKÁ PROPANBUTANOVÁ SPOLOČNOSŤ, a. s. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s právom vlastníť majetok chráneným článkom 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 9. novembra 2010, sp. zn. 3 Sžf 26/2010, sa zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 311,57 €, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet jeho právneho zástupcu do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd považoval za potrebné v súvislosti s konaním o sťažnosti sťažovateľky uviesť, že vzhľadom na podané trestné oznámenia bývalého predsedu najvyššieho súdu na členov bývalého štvrtého senátu ústavného súdu, ktorí túto skutočnosť oznámili v zmysle § 27 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predsedníčke ústavného súdu a zároveň ju požiadali, aby zabezpečila postup podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde, t. j. aby predložila ich oznámenia obsahujúce skutočnosti, ktoré by mohli zakladať ich vylúčenie z prerokúvania a rozhodovania veci sťažovateľky, na rozhodnutie senátu ústavného súdu, ktorý bol o ňom príslušný rozhodnúť v súlade s platným rozvrhom práce ústavného súdu, nemohol bývalý IV. senát ústavného súdu v danej veci konať do času, kým o týchto otázkach nerozhodol príslušný senát ústavného súdu, t. j. do novembra 2013.

Sudcovi Jánovi Lubymu skončilo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu 4. júla 2014 a na konanie a rozhodovanie o sťažnosti sťažovateľky je v súčasnosti podľa relevantného rozvrhu práce príslušný II. senát ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto nálezu.

II.

Bývalý IV. senát ústavného súdu v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti sťažovateľky dospel k odchylnému právnomu názoru, ktorý vyslovil bývalý II. senát ústavného súdu v náleze sp. zn. II. ÚS 338/2012 z 24. januára 2013 v porovnateľnej veci týkajúcej sa zastupovania daňových subjektov v správnom (daňovom) konaní podľa rovnakej, vtedy platnej a účinnej relevantnej právnej úpravy [zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe daní“)].

Podstata právneho názoru bývalého II. senátu ústavného súdu bola založená na tom, že dodatočné odstránenie nedostatkov zákonných náležitostí plnomocenstva pre potreby daňového konania je možné.

Podľa názoru bývalého II. senátu ústavného súdu rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorý pri svojom rozhodovaní nevychádzal z takéhoto právneho názoru, ale použil iný výklad relevantnej právnej úpravy, „zasahuje do samotnej podstaty základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a ocitá sa v rozpore aj so zásadou proporcionality pri obmedzovaní základných práv a slobôd. Napokon, pokiaľ má výklad najvyššieho súdu garantovať zákonnosť daňového konania, t. j. zabezpečiť, aby tak daňové subjekty, ako aj správcovia dane postupovali striktne v súlade s príslušnými predpismi, túto možno zabezpečiť aj prostredníctvom takého výkladu daňových predpisov, ktorý dovoľuje odstránenie

nedostatkov daňového plnomocenstva daňovým subjektom až do momentu rozhodnutia daňového orgánu.“.

Z uvedeného vyplynul záver bývalého II. senátu ústavného súdu, že najvyšší súd „vyložil ustanovenia zákona o správe daní ústavne nekonformným spôsobom, čím porušil základné práva zaručené v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy v spojení s jej čl. 152 ods. 4 ústavy, a tiež neuviedol legitímne a ústavne akceptovateľné dôvody takejto výkladu“.

Bývalý IV. senát ústavného súdu sa s týmto právnym názorom nestotožnil, vo veci sťažovateľky dospel k právnemu názoru, ktorý je odchylný od právneho názoru bývalého II. senátu ústavného súdu vyjadreného v náleze č. k. II. ÚS 338/2012-51 z 24. januára 2013. Právny názor bývalého IV. senátu bol založený na tom, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Pri svojich právnych úvahách sa spravoval aj tým, že obsahom každej procesnoprávnej úpravy sú v zásade viac alebo menej formalizované pravidlá postupu účastníkov príslušného procesu, správne procesy nevynímajúc, pričom tieto pravidlá nie sú totožné. Nesplnenie zákonom ustanovených predpokladov (prísne formalizovaných pravidiel) vylučujúce fyzickej osobe alebo právnickej osobe účasť na konaní nepovažoval za „odopretie spravodlivosti“.

Vzhľadom na tento odchylný právny názor sudkyňa spravodajkyňa v súlade s § 6 zákona o ústavnom súde predložila plénu ústavného súdu návrh na prijatie zjednocujúceho stanoviska.

Plénum ústavného súdu podľa § 6 zákona o ústavnom súde rozhodlo o návrhu na zjednotenie odchylných právnych názorov senátov 17. decembra 2014 tak, že ho uznesením sp. zn. PLz. ÚS 5/2014 zo 17. decembra 2014 zamietlo. Návrh nezískal potrebnú väčšinu všetkých sudcov podľa čl. 131 ods. 1 ústavy. Za situácie, keď už v obdobnej veci vyslovil ústavný súd právny názor vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 338/2012, ako

aj s prihliadnutím na aktuálny vývoj relevantnej právnej úpravy a jej aplikáciu, považoval druhý senát ústavného súdu rozhodujúci v tejto veci v zložení uvedenom v záhlaví tohto nálezu za vhodné sa k už vyslovenému právnomu názoru prikloniť.

III.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a uznesením č. k. II. ÚS 16/2015-28 z 15. januára 2015 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k sťažnosti a k jej prijatiu.

Najvyšší súd prípisom č. KP 3/2015-13 zo 14. apríla 2015 uviedol:

„... Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že sťažnosť považuje za nedôvodnú, pretože sťažovateľ nebol na svojom práve na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ukrátený. Postup súdu bol v súlade so zákonom a k porušeniu jeho práv rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžf 26/2010 zo dňa 09. novembra 2010 nedošlo.

Sťažnosť považuje najvyšší súd súčasne za účelovú, s cieľom prejednať dôkazný stav v tejto právnej veci ako nezákonný. Krajský súd preskúmaval zákonnosť napadnutého rozhodnutia, to znamená, že si iba overoval správnosť zistení správneho orgánu podľa § 250i ods. 1 O. s. p.

Najvyšší súd pri rozhodovaní vychádzal z obsahu súdneho spisu, konkrétne zo skutočnosti, že zákonnosť napadnutého rozhodnutia bola namietaná v súvislosti s procesným postupom žalovaného pri vyhodnotení obsahu plnomocenstva zo dňa 17. 06. 2009, na základe ktorého odvolanie proti rozhodnutiu Daňového úradu Žiar nad Hronom zo dňa 28. 05. 2009 č. 690/320/12522/09/Hol,Matu (dodatočný platobný výmer) podala Advokátska kancelária Ivančo, Rigo & Kukura, s. r. o. so sídlom v Košiciach. Najvyšší súd ako súd odvolací nespochybnil, že plnomocenstvo zo dňa 17. 06. 2009

bolo udelené tejto advokátskej kancelárii. Základnou otázkou však bolo, či spĺňalo všetky náležitosti v zmysle zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a či bolo podané odvolanie proti dodatočnému platobnému výmeru zástupcom žalobcu v zákonom stanovenej lehote.

Odvolanie proti dodatočnému platobnému výmeru bolo podané advokátskou kanceláriou telefaxom, datovaným dňa 11. 05. 2009 (správne malo byť datované 11. 06. 2009). Ani telefaxové podanie, ani písomné podanie dňa 16. 06. 2009 neobsahovalo v prílohe plnomocenstvo a až dňa 18. 06. 2009 bolo doručené prostredníctvom advokátskej kancelárie podanie, ktorého prílohou bola listina podpísaná dňa 17. 06. 2009 predsedom predstavenstva [REDAKOVANÉ], ktorého pravosť podpisu bola úradne osvedčená v ten istý deň, t. j. 17. 06. 2009.

Najvyšší súd s poukazom na ustanovenie § 101 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní, podľa ktorého sa na daňové konanie nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, aplikujúc konkrétnu procesnoprávnu úpravu (§ 9 ods. 3 zákona o správe daní), že plnomocenstvo udelené na zastupovanie v daňovom konaní vyžaduje úradné overenie podpisu splnomocniteľa, vychádzal zo skutočnosti vyplývajúcej zo spisu, a to, že k odvolaniu podanému 12. 06. 2009 formou faxu a ani k písomne podanému odvolaniu podanému na pošte 13. 06. 2009 (správcovi dane doručenému 16. 06. 2009) zástupca daňového subjektu nepripojil žiadne plnomocenstvo a až dňa 18. 06. 2009 bolo zo strany zástupcu žalobcu doručené správcovi dane doplnenie odvolania o originál listiny, datované dňa 17. 06. 2009, kedy bola aj úradne overená pravosť podpisu štatutárneho zástupcu žalobcu – splnomocniteľa.

Nesplnenie zákonom ustanovených predpokladov v správnych konaniach upravených osobitným predpisom a ani dodatočné schválenie úkonov vykonaných splnomocniteľom na základe právne neperfektného, resp. neexistujúceho plnomocenstva, u ktorého úradné overenie podpisu splnomocniteľa je jeho zákonnou záležitosťou, nemôže mať za následok porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu garantovanú v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedených dôvodov navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky predmetnej sťažnosti sťažovateľa, obchodnej spoločnosti PRVÁ SLOVENSKÁ PROPANBUTANOVÁ SPOLOČNOSŤ, a. s., nevyhovel a vo veci vyhlásil

nález, že základné práva sťažovateľa porušené neboli, lebo najvyšší súd v predmetnej veci rozhodoval v súlade s princípmi spravodlivého procesu.“

Sťažovateľka v podaní doručenom ústavnému súdu z 30. apríla 2015 oznámila, že nepovažuje za potrebné vyjadriť sa k vyjadreniu najvyššieho súdu, a uviedla, že *„Vzhľadom k tomu, že písomné stanovisko najvyššieho súdu nič nové k veci neprináša, a najmä s prihliadnutím na rozsah a diapazón našich argumentov uvedených v ústavnej sťažnosti zo dňa 26. januára 2011, doplnených o ďalšie relevantné tvrdenia v našich nasledujúcich podaniach... nepovažujeme za potrebné ani účelné znova, k našej argumentácii čokoľvek ďalšie dopĺňať. Sme presvedčení, že na odôvodnenie porušenia základného práva na pokojné užívanie majetku a práva na spravodlivé konanie garantovaných Ústavou Slovenskej republiky bohato postačujú naše doteraz v konaní podrobne uvedené argumenty podporené ustálenou judikatúrou a odbornou literatúrou.“*

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdiť, či postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžf 26/2010 a jeho rozsudkom z 9. novembra 2010 došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky zaručených v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy

v spojení so základným právom podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Podstata sťažnosti spočíva v tom, že rozhodnutím Daňového úradu Žiar nad Hronom (ďalej len „správny orgán“ alebo „správca dane“) č. 690/230/12522/Hol., Matu z 25. mája 2009 správca dane vyrubil rozdiel dane z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti o rozdiel daňového bonusu za zdaňovacie obdobie v sume 9 421,33 € (ďalej len „dodatočný platobný výmer“). Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka 13. júna 2009 odvolanie prostredníctvom advokátskej kancelárie a dodatočne predložila splnomocnenie na podanie odvolania pre advokátsku kanceláriu na jej zastupovanie od 17. júna 2009,

t. j. až po uplynutí lehoty na podanie odvolania voči daňovému výmeru. Správny orgán rozhodnutím z 27. júla 2009 zamietol odvolanie sťažovateľky ako podané nepríslušnou osobou podľa § 47 ods. 5 písm. c) zákona správe daní.

Žalobou o preskúmanie zákonnosti správneho rozhodnutia doručenu Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) 27. júla 2009 sa sťažovateľka domáhala, aby krajský súd zrušil rozhodnutie správneho orgánu z 27. júla 2009. Krajský súd rozsudkom č. k. 24 S 21/2009-46 z 9. apríla 2010 žalobu zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal správny orgán odvolanie, na základe ktorého najvyšší súd ako súd odvolací rozsudkom sp. zn. 3 Sžf 26/2010 z 9. novembra 2010 rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil. Svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len O. s. p.), prejednal vec postupom podľa § 250ja ods. 2 veta prvá O. s. p. v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O. s. p.) bez nariadenia pojednávania a podľa § 246c a § 219 ods. 1, 2 O. s. p. napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil po tom, čo verejné vyhlásenie rozsudku (§ 156 ods. 1, 3 O. s. p.) najmenej 5 dní vopred oznámil na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.supcourt.gov.sk, www.nsud.sk.

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 219 ods. 2 O. s. p.).

Najvyšší súd ako súd odvolací súd po oboznámení sa s obsahom odvolacích dôvodov zistil, že zákonnosť napadnutého rozhodnutia bola namietaná v súvislosti s procesným postupom žalovaného pri vyhodnotení obsahu plnomocenstva zo dňa 17. 06. 2009, na základe ktorého odvolanie proti rozhodnutiu Daňového úradu Žiar nad Hronom zo dňa 28. 05. 2009 č. 690/320/12522/09/HoI,Matu (dodatočný platobný výmer) podala

advokátska kancelária Ivančo, Rigo & Kukura, s. r. o., so sídlom v Košiciach. Najvyšší súd ako súd odvolací nespochybňuje, že plnomocenstvo zo dňa 17. 06. 2009 bolo udelené tejto advokátskej kancelárii. Základnou otázkou však je, či splňalo všetky náležitosti v zmysle zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a či bolo podané odvolanie proti dodatočnému platobnému výmeru zástupcom žalobcu v zákonom stanovenej lehote.

Je nesporné, že dodatočný platobný výmer vydaný Daňovým úradom Žiar nad Hronom, ktorým bol žalobcovi vyrubený rozdiel dane z príjmov fyzických osôb a zo závislej činnosti bol žalobcovi doručený dňa 29. 05. 2009. Proti dodatočnému platobnému výmeru bolo podané odvolanie advokátskou kanceláriou telefaxom, datovaným dňa 11. 05. 2009 (správne malo byť datované 11. 06. 2009). Ani telefaxové podanie, ani písomné podanie dňa 16. 06. 2009 neobsahovalo v prílohe plnomocество a až dňa 17. 06. 2009 bolo doručené prostredníctvom advokátskej kancelárie podanie, ktorého prílohou bola listina podpísaná dňa 17. 06. 2009 predsedom predstavenstva [REDAKOVANÉ], ktorého pravosť podpisu bola úradne osvedčená v ten istý deň, t. j. 17. 06. 2009.

Je potrebné poznamenať, že Najvyšší súd Slovenskej republiky k uvedenej problematike už zaujal svoje stanovisko v rozsudku sp. zn. 3 Sžf 10/2007 zo dňa 19. 04. 2007, keď uviedol:

„Podľa § 9 ods. 3 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov daňový subjekt, jeho zákonný zástupca, alebo jeho opatrovník sa môže dať zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí, a ktorý koná v rozsahu plnomocenstva udeleného písomne s úradne overeným podpisom, alebo ústne do zápisnice u správcu dane. Ak nie je rozsah plnomocenstva presne vymedzený, považuje sa toto plnomocenstvo za všeobecné. V tej istej veci môže mať len jedného zástupcu. Zástupca koná osobne, ak z obsahu plnomocenstva nevyplýva, že za zástupcu môže konať aj iná osoba; na takéto konanie udelí zástupca inej osobe plnomocenstvo s úradne osvedčeným podpisom. Konanie inej osoby v rozsahu udeleného plnomocenstva sa považuje za konanie zástupcu.“

Podľa § 101 zákona o správe daní, na daňové konanie sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

Plnomocenstvo udeľované na zastupovanie v daňovom konaní má v zmysle ustanovenia § 9 ods. 3 zákona č. 511/1992 Zb. prísnejší právny režim ako

majú plnomocenstva udeľované v správnych konaniach, ktoré sa spravujú zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (§ 17 ods. 3). Plnomocenstvo udelené na zastupovanie v daňovom konaní v zmysle citovaného ustanovenia 9 ods. 3 zákona o správe daní vyžaduje úradné overenie podpisu splnomocniteľa. Vzhľadom na to, je daný záujem štátu nielen na osvedčení podpisu splnomocniteľa, ale tým nepriamo aj dátumu, ku ktorému bolo plnomocenstvo udelené. Nie je právne možné, aby splnomocniteľ dodatočne schválil úkony vykonané splnomocniteľom na základe právne neperfektného, resp. neexistujúceho plnomocenstva, u ktorého úradné overenie podpisu splnomocniteľa je jeho zákonnou náležitosťou. V prípade, ak z obsahu plnomocenstva ani nevyplýva vôľa jeho účastníkov konvalidovať úkony už zrealizované (v tomto prípade napr. podanie odvolania), preto nie je možné dodatočnými vyhláseniami takýto žalobcom požadovaný právny stav dosiahnuť. Ak by splnomocniteľ mal záujem „odobriť“ právne úkony zrealizované svojím zástupcom pred dňom podpisu plnomocenstva, mal tak urobiť podľa názoru senátu najvyššieho súdu najneskôr v udelenom plnomocenstve. Keďže z plnomocenstva zo dňa 17. 06. 2009, ktoré bolo Daňovému úradu Žiar nad Hronom doručené dňa 18. 06. 2009, žalobcom požadovaný obsah nevyplýva, dospel senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k záveru, že v tomto prípade nezistil rozpor so zákonom a to v napadnutom rozhodnutí žalovaného ako ani v procesnom postupe žalovaného, preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.»

Ústavný súd, odvolajúc sa na nález sp. zn. II. ÚS 338/2012 z 24. januára 2013, zohľadnil svoju judikatúru, v súlade s ktorou „ústavne súladný výklad zákonov týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdov (ale aj ich výklad súladný s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky) predstavuje neoddeliteľnú súčasť ich rozhodovacej činnosti a ako taký jedine zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy“ (II. ÚS 50/01). V okolnostiach prípadu ústavný súd tiež zobral do úvahy, že „... ak je rozhodnutie o uplatnení základného práva alebo slobody občana potrebné uskutočniť v rámci, resp. prostredníctvom osobitného konania pred štátnym alebo iným orgánom, úloha štátu spočíva v zabezpečení existencie a právnej úpravy takýchto konaní dostupných (na nediskriminačnom základe) každému z nositeľov základných práv a slobôd. Ďalším

kritériom kladeným na takéto konania je, aby sa v ich rámci a ich prostredníctvom zabezpečoval reálny (a nie iba fiktívny) výkon, resp. ochrana niektorého zo základných práv alebo slobôd občanov. Takéto konania vytvárajúce procesné záruky reálneho uplatňovania základných práv alebo slobôd občanov treba (a z tohto dôvodu) považovať za ich neoddeliteľnú súčasť (II. ÚS 9/00). Zákony procesnej a inej povahy, v rámci a prostredníctvom ktorých sa možno domáhať základných práv a slobôd (vrátane základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy), potvrdzujú, že pokiaľ ich uplatňovanie alebo ochrana predpokladá určité formalizované akty zo strany svojich nositeľov (podanie, žiadosti, sťažnosti, žaloby, odvolania a pod.) rozhodné pre ich začatie alebo pokračovanie, ich nedielnou súčasťou je priznanie reálnej možnosti účastníkom konania odstrániť nedostatky brániace ich praktickému uplatneniu. Tieto nedostatky sa zvyčajne odstraňujú na základe výzvy súdneho orgánu (§ 43 OSP), ako aj správneho orgánu [§ 19 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov]. Ak preto účastníkovi súdneho alebo administratívneho konania orgán štátu neposkytne reálnu možnosť odstrániť nedostatky právne formalizovaného aktu nevyhnutného pre začatie alebo pokračovanie v konaní, v ktorom sa uplatňuje jeho základné právo na súdnu alebo inú právnu ochranu, pričom ide o odstrániteľné nedostatky, porušuje jeho základné práva zaručené v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy.“.

Ústavný súd vo veci sp. zn. II. ÚS 338/2012 ďalej konštatoval, «že napriek tomu, že podľa § 101 zákona o správe daní sa na daňové konanie nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, aj v ňom zákonodarca podľa § 20 ods. 9 zákona o správe daní garantuje reálnu možnosť daňového subjektu odstrániť nedostatky daňového podania na výzvu správcu dane, resp. podľa § 46 ods. 5 zákona o správe daní doplnenia zákonom predpísaných náležitostí odvolania proti určeniu dane správcom a proti iným rozhodnutiam (takisto na výzvu správcu dane). Rovnako ako v občianskom súdnom konaní, tak aj v správnom konaní upozorňuje na nedostatky podaní v daňovom konaní príslušný daňový orgán (správca dane) a na ich odstránenie určuje lehoty.

Pokiaľ ide o zastupovanie daňového subjektu na základe splnomocnenia, § 9 ods. 3 zákona o správe daní ustanovuje, že daňový subjekt sa „môže dať zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí a ktorý koná v rozsahu plnomocenstva udeleného písomne s úradne overeným podpisom alebo ústne do zápisnice u správcu dane. Ak nie je rozsah plnomocenstva presne vymedzený, považuje sa toto plnomocenstvo za všeobecné.“. Na rozdiel od daňového podania, resp. odvolania podaného v daňovom konaní, nedostatky ktorých daňové subjekty odstraňujú na výzvu a v lehotách určených daňovými orgánmi, takúto povinnosť daňové orgány v súvislosti s nedostatkami zákonných náležitostí splnomocnenia v daňovom konaní nemajú.».

Ústavný súd vo svojom rozhodnutí č. k. II. ÚS 338/2012-25 z 13. septembra 2012 tiež uviedol, že «... Poučovacia povinnosť daňového orgánu na odstránenie nedostatkov sa vzťahuje na „podané odvolanie, ktoré nemá zákonom predpísané náležitosti“ (§ 46 ods. 5 zákona o správe daní). Z uvedeného vyplýva, že zákonnou náležitosťou ani daňového podania a ani daňového odvolania (na ktoré sa viaže poučovacia povinnosť správneho orgánu – daňového úradu) nie je plnomocenstvo na zastupovanie v daňovom konaní podľa § 9 ods. 3 zákona o správe daní.».

Ústavný súd vyslovil aj právny názor, že „aj prax daňových orgánov potvrdzuje, že k nesplneniu zákonných náležitostí daňového konania môže dochádzať nielen pri daňových podaniach a odvolaniach, ale aj pri splnomocneniach na zastupovanie v daňovom konaní“.

Na rozdiel od zákonných náležitostí podania alebo odvolania v daňovom konaní, ktoré možno meniť alebo doplniť na výzvu daňového orgánu, najvyšší súd vo svojom rozsudku napadnutom sťažovateľkou poukazuje na odlišný právny režim splnomocnenia, ktoré nespĺňa niektoré so zákonom predpísaných náležitostí. Robí tak odvolaním sa na svoje predošlé rozsudky sp. zn. 3 SŽ 10/2007.

Najvyšší súd, odvolávajúc sa na „*prísnejší právny režim*“ splnomocnenia v daňovom konaní, ktoré vyžaduje úradné overenie podpisu splnomocniteľa, čím sa „*fixuje dátum ku ktorému bolo plnomocenstvo udelené*“, vykladá ustanovenia dotknutých daňových predpisov tak, že zákonné nedostatky splnomocnenia spočívajúce v absencii úradného overenia podpisu splnomocniteľa alebo vady, prípadne nedostatky stanovenia rozsahu splnomocnenia nie je po podaní splnomocnenia možné napraviť, čo sa prejavuje v rozhodnutí daňového orgánu nepokračovať v daňovom konaní.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pokiaľ právny predpis umožňuje výklad, ktorý je v súlade s ústavou, a výklad nesúladi s ústavou, prednosť má ústavne súladný výklad právneho predpisu. V tejto súvislosti ústavný súd uviedol: „Reálne uplatnenie práva na súdnu ochranu predpokladá... výklad a používanie zákonných ustanovení, ktoré musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tomuto základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy... zodpovedá uplatňovanie zásady prednosti ústavne konformného výkladu..., pričom z tejto zásady vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb. Všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd“ (II. ÚS 148/06, I. ÚS 361/2010). Ústavný súd takisto judikoval, že „výklad právneho predpisu nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva“, a dokonca aj v prípade medzery právnej úpravy „... je potrebné použiť taký výklad, ktorý by základné právo neporušoval, ale naopak, garantoval“ (II. ÚS 31/04).

Z požiadavky ústavne konformného výkladu právnych predpisov orgánmi verejnej moci ústavný súd vo veci sp. zn. II. ÚS 338/2012 dospel k záveru, „že výklad najvyššieho súdu týkajúci sa absencie možnosti dodatočného odstránenia nedostatkov zákonných náležitostí splnomocnenia pre potreby daňového konania... (s poukazom na prísnejší právny

režim splnomocnení v daňovom konaní), nie je v súlade s ústavnými garanciami čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy. Je to tak z toho dôvodu, že daňovému subjektu negarantuje reálnu možnosť nápravy nedostatku splnomocnenia (úradné overenie podpisu), a tým uplatnenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy bez legitímneho a ústavne akceptovateľného dôvodu. V okolnostiach danej veci ide pritom o nedostatky odstrániteľnej povahy, ktoré by mal daňový subjekt (a pri inom výklade najvyššieho súdu) možnosť reálne odstrániť až do momentu rozhodnutia daňového orgánu bez vážnejších problémov. Takýto výklad je dôsledkom platnej právnej úpravy, ktorá nedostatky splnomocnenia pre potreby daňového konania nepodriaďuje vyzývacej povinnosti správcov dane so stanovením lehoty na ich odstránenie. Ak by však do momentu rozhodnutia daňového úradu daňový subjekt nedostatky splnomocnenia neodstránil, daňový orgán by túto skutočnosť, prirodzene, zohľadnil pri svojom rozhodovaní. Jeho rozhodnutie by však vychádzalo z ústavne akceptovateľného stavu, keďže daňovému subjektu bola poskytnutá reálna možnosť odstránenia nedostatku splnomocnenia, ktorú však nevyužil.“.

Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného, konštatuje, že výklad najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku nie je v súlade so základnými zásadami daňového konania, v ktorom sa síce na jednej strane chránia záujmy štátu a obcí, ale na druhej strane sa „dbá... na zachovanie práv a právom chránených záujmov daňových subjektov a ostatných osôb zúčastnených na daňovom konaní“ (§ 2 ods. 1 zákona o správe daní). Z uvedeného vyplynul záver ústavného súdu, podľa ktorého najvyšší súd vyložil ustanovenia zákona o správe daní ústavne nekonformným spôsobom, čím porušil základné práva sťažovateľky zaručené v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) otvára priestor na to,

aby sa najvyšší súd sám vyrovnal s ochranou označených hmotných práv. Ústavný súd preto sťažnosti v tejto časti nevyhoviel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd prihliadol aj na zásadu minimalizovania zásahov do právomoci iných orgánov verejnej moci, keďže nálezom zrušujúcim rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktorý zákon sťažovateľke na ochranu jej práv poskytuje, sa vytvoril priestor na ochranu namietaného porušenia týchto práv v rámci sústavy všeobecných súdov (obdobne pozri napr. IV. ÚS 128/07, IV. ÚS 24/2010, IV. ÚS 495/2011, I. ÚS 244/2011).

V.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Berúc do úvahy citované ustanovenia, ústavný súd zrušil rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 26/2010 z 9. novembra 2010 a vec vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom bude povinnosťou najvyššieho súdu riadiť sa právnym názorom ústavného súdu.

Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Sťažovateľka si uplatnila trovy konania za päť úkonov právnej služby [dva urobené v roku 2011 – prevzatie a príprava, spísanie sťažnosti, po jednom urobenom v roku 2012, 2013 a v roku 2015 (vyjadrenia k veci)] v celkovej sume 819,36 € vrátane DPH. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania za štyri úkony právnej služby, a to za dva úkony urobené v roku 2011, za jeden urobený v roku 2012 a za jeden urobený v roku 2013 v celkovej sume 641,50 €. Za posledný úkon právnej služby (vyjadrenie k veci urobené v roku 2015) ústavný súd úhradu nepriznal, pretože neobsahovalo žiadne nové skutočnosti, ktoré by mohli prispieť k ďalšiemu objasneniu veci (bod 4 výroku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2015